

Archeologia regionów i stref kulturowych, Węzłowe problemy epoki żelaza Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Archeologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Archeologii Poziom studiów studia drugiego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 19ARLS.21P.15848.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Andrzej Michałowski	
Prowadzący zajęcia	Andrzej Michałowski, Ewa Bugaj, Marcin Danielewski, Maciej Kaczmarek, Artur Różański	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Wykład jest wprowadzeniem w problematykę współczesnych zagadnień archeologii epoki żelaza, mającym na celu wstępne przygotowanie studentów do ich własnych dociekań badawczych

Wymagania wstępne

-

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o specyfice archeologii poszczególnych regionów i stref kulturowych/ cywilizacyjnych Europy w okresie halsztackim, przedrzymskim, rzymskim wędrowek ludów i wczesnego średniowiecza	ARL_K2_W01, ARL_K2_W02, ARL_K2_W03, ARL_K2_W04, ARL_K2_W06	Egzamin pisemny
W2	zna i rozumie rozwinięte metody analizy, interpretacji oraz problematyzowania zagadnień, związanych z archeologią poszczególnych regionów i stref kulturowych/ cywilizacyjnych Europy z doby epoki żelaza	ARL_K2_W04, ARL_K2_W06	Egzamin pisemny
W3	ma pogłębioną wiedzę w odniesieniu do umiejętności korzystania ze źródeł pisanych i ich odniesienia do wydarzeń rozpoznawanych na podstawie materiałów archeologicznych	ARL_K2_W01, ARL_K2_W02, ARL_K2_W05	Egzamin pisemny
W4	posiada wiedzę o specyfice archeologii wybranych regionów i stref kulturowych Europy w okresie wczesnego średniowiecza	ARL_K2_W02, ARL_K2_W03, ARL_K2_W04, ARL_K2_W05, ARL_K2_W06	Egzamin pisemny
W5	zna i rozumie rozwinięte metody analizy, interpretacji oraz problematyzowania zagadnień, które związane są z wybranymi regionami oraz strefami kulturowymi wczesnośredniowiecznej Europy	ARL_K2_W05, ARL_K2_W07	Egzamin pisemny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi gromadzić wiedzę oraz samodzielnie poszerzać umiejętność badawcze związane z problematyką osadnictwa i obrzędowości pogrzebowej okresu epoki żelaza	ARL_K2_U03, ARL_K2_U04, ARL_K2_U05, ARL_K2_U06, ARL_K2_U12	Egzamin pisemny
U2	potrafi klasyfikować kulturę materialną i przypisywać ją do danych stref kulturowych i społeczności	ARL_K2_U04, ARL_K2_U05, ARL_K2_U07	Egzamin pisemny
U3	wykazuje umiejętności dostrzegania i formułowania problemów związanych z potencjalną przyszłą pracą na polu archeologii i jest w stanie aktywnie podejmować odpowiedzialne działania profesjonalne	ARL_K2_U04, ARL_K2_U05, ARL_K2_U06, ARL_K2_U07, ARL_K2_U10	Egzamin pisemny
U4	potrafi wyjaśnić zagadnienia z zakresu organizacji społecznej i zachowań symbolicznych społeczności zamieszkujących wybrane strefy kulturowe wczesnośredniowiecznej Europy	ARL_K2_U02, ARL_K2_U04, ARL_K2_U05	Egzamin pisemny

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
-----	-----------------------------	------------------------------	-------------

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Świat celtycki/kultury lateńskiej	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład
2.	Latenizacja strefy Europejskiego Barbaricum - młószy okres przedrzymski i powiązania ze światem celtyckim	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład
3.	Okres wpływów rzymskich i kontakty z prowincjami Cesarstwa	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład
4.	Wędrowki ludów w Europie	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład
5.	Narodziny wczesnośredniowiecznej Europy w świetle źródeł archeologicznych i pisanych	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład
6.	Kultura materialna, osadnictwo i obrzędowość pogrzebowa Półwyspu Apenińskiego w okresie dominacji Ostrogotów i Longobardów	W2, W4, W5, U3, U4	Wykład
7.	Kultura materialna, osadnictwo i obrzędowość pogrzebowa Półwyspu Iberyjskiego w okresie dominacji Swebów i Wizygotów	W2, W4, W5, U2, U3, U4	Wykład
8.	Proces halsztatyzacji ziem polskich – adaptacja wzorców kulturowych na peryferiach	W2, W4, W5, U3, U4	Wykład
9.	Fenomen kultury pomorskiej w strefie bałtyckiej	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład
10.	Półwysep Apeniński w początkach epoki żelaza	W1, W2, W3, U1, U3	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	EGZAMIN PISEMNY, prowadzony przez co najmniej dwóch dydaktyków (zagadnienia przekazują wszyscy prowadzący) W celu uzyskania pozytywnej oceny, student/ka musi wykazać się pogłębioną znajomością treści omawianych na wykładzie. Skala ocen z zastosowanym rozkładem procentowym: bardzo dobry (bdb; 5,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się minimum 90% dobry plus (+db; 4,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się minimum 80% dobry (db; 4,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się minimum 70% dostateczny plus (+dst; 3,5): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się minimum 60% dostateczny (dst; 3,0): osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się minimum 50% niedostateczny (ndst; 2,0): brak osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się

Literatura

Obowiązkowa

1. Ausenda Giorgio, Delogu Paolo, Wickham Chris (red.), The Langobards before the Frankish Conquest, The Boydell Press, 2009.
2. Bogucki M., Między wagą a mieczem. Kupcy wikińscy w świetle źródeł pisanych i archeologicznych, „Pruthenia” 5 (2010), s. 17-66
3. Buko A., Archeologia Polski wczesnośredniowiecznej, Warszawa 2005
4. Cunliffe B., Starożytni Celtowie, Warszawa 2003
5. Długosz D., Barbarzyńcy w północnej Italii. Ostrogoci i Longobardowie, Warszawa, 2011, s. 99-136, 163-218.
6. Dulnicz M., Kształtowanie się Słowiańszczyzny północno-zachodniej, Warszawa 2001
7. Heather P. Imperia i barbarzyńcy. Migracje i narodziny Europy, Poznań 2010
8. Kara M., Najstarsze państwo Piastów – rezultat przełomu czy kontynuacji? Studium archeologiczne, Poznań 2009
9. McCormick M., Narodziny Europy. Korzenie gospodarki europejskiej 300 – 900, Warszawa 2007
10. Olędzki M., Plemienny świat Germanów, Łódź 2020 (wyd. 1); Chrzan 2022 (wyd. 2)
11. Strzelczyk J., Zapomniane narody Europy, Wrocław 2006
12. Tejerizo G., C., Ethnicity in Early middle age cemeteries. The case of the „visigothic” burials, „Arqueología y Territorio Medieval” 18, 2011, s. 29-43
13. Dąbrowski J., Polska przed trzema tysiącami lat. Czasy kultury łużyckiej, Warszawa 2009.
14. Chochorowski J., Społeczności epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, [w:] Stary i Nowy Świat. Od "rewolucji" neolitycznej do podbojów Aleksandra Wielkiego, Wielka Historia Świata, tom 2, red. J. Śliwa, Kraków 2005, s. 377-500.
15. Riva C., The urbanisation of Etruria. Funerary practices and social change, 700-600 BC, Cambridge 2010.

Dodatkowa

1. Wielka Historia Świata, t. 3. Świat okresu cywilizacji klasycznych, Kraków 2005
2. Ó Hógáin D., Celtowie. Dzieje, Warszawa 2009
3. Germanen. Eine archäologische Bestandsaufnahme, Uelsberg, G. & Wemhoff, M. (red.), WBG Theiss Verlag 2020
4. Kristiansen K., Europe before history, Cambridge 1998.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Przygotowanie do zajęć	25
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie do egzaminu	25
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 100
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ARL_K2_U02	Absolwent/ka potrafi samodzielnie stosować i rozwijać umiejętności badawcze w zakresie: analizy prac innych autorów, tworzenia syntez różnych idei i poglądów, doboru metod i konstruowania narzędzi badawczych, które mają pozwolić na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii połączone z ich opracowaniem i prezentacją
ARL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę archeologiczną i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową
ARL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi samodzielnie integrować wiedzę z różnych dziedzin archeologii oraz zastosować ją w różnych sytuacjach
ARL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi samodzielnie przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów źródeł archeologicznych (np. artefakty, ekofakty) stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym
ARL_K2_U06	Absolwent/ka potrafi tworzyć syntezy i formułować wnioski badawcze rzeczowo je puentując z wykorzystaniem własnych opinii oraz poglądów innych autorów
ARL_K2_U07	Absolwent/ka potrafi w sposób pogłębiony formułować opinie krytyczne o źródłach archeologicznych z różnych okresów i wybranych regionów na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz tworzyć krytyczne opracowania w różnych formach i mediach
ARL_K2_U10	Absolwent/ka potrafi przygotowywać pogłębione rzeczowo i interpretacyjnie wystąpienia ustne, w języku polskim i języku angielskim w zakresie archeologii w jej związkach z innymi dyscyplinami
ARL_K2_U12	Absolwent/ka potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i ukierunkowywać innych w tym zakresie
ARL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym przedmiotową i metodologiczną specyfikę nauk humanistycznych, którą potrafi twórczo stosować w archeologii
ARL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym szczegółową terminologię archeologii
ARL_K2_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym teorie, metodologię i metody badawcze z zakresu archeologii
ARL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym wiedzę archeologiczną prowadzącą do specjalizacji w obszarach badawczych archeologii pradziejowej i średniowiecznej, orientalnej i antycznej, a także dziedzictwa archeologicznego
ARL_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym powiązania archeologii z innymi dyscyplinami z obszaru nauk humanistycznych, społecznych, przyrodniczych i ścisłych, pozwalające na integrowanie perspektyw badawczych właściwych dla badań interdyscyplinarnych
ARL_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym współczesne osiągnięcia archeologii w poszczególnych ośrodkach i szkołach badawczych
ARL_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym metody analizy i interpretacji różnych wytworów kulturowych (artefaktów i ekofaktów) oraz minionych procesów wypracowane w ramach wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych archeologii i prehistorii